

FINANSDEPARTEMENTET

ungdoms KONFERANSE

23/01/2012

VELFERDSSTATEN

FAKTAHEFTE

VELFERDSSTATEN – ET OPPSLAG I LEKSIKON

Velferdsstat er betegnelsen på en stat som, i tillegg til å sørge for sine borgeres sikkerhet, yter dem en rekke grunnleggende goder som for eksempel støtte til utdanning, trygde ved sykdom eller fattigdom og pensjon. Hvor omfattende velferdsstaten er, varierer fra stat til stat men de fleste industrialiserte land kan sies å være velferdsstater i en eller annen form. (...)

Velferdsstaten finansieres ved skatter og avgifter, da hovedsakelig over den generelle lønnsbeskatningen selv om det finnes skatter som er mer spesifikke som medlemsavgifter og arbeidsgiveravgift til folketrygden. (...)

Antall velferdsgoder har historisk sett økt. Som et resultat av dette har også kostnadene knyttet til velferdsstaten økt betydelig. Det oppstår stadig utfordringer omkring velferdssystemet ettersom det er arbeidstakere som primært betaler for de ytelsene som for eksempel barn, eldre, arbeidsledige, uføre mottar.

Wikipedia, 2012

VISSTE DU AT ...?

- **Offentlige, universelle goder**

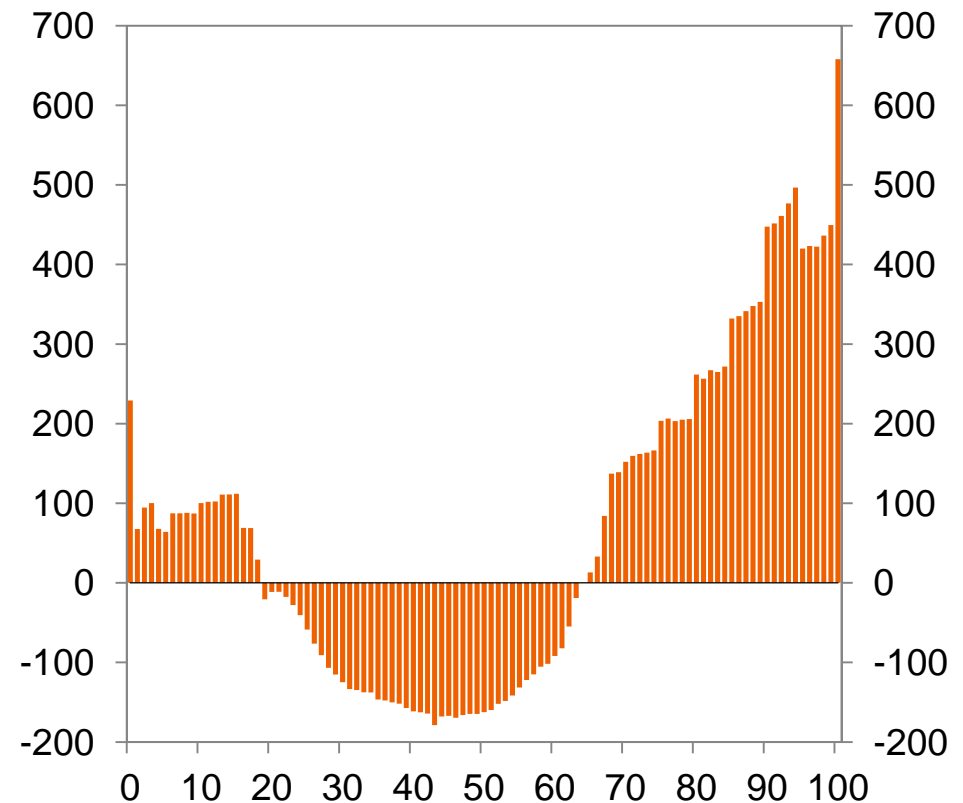
I Norge er tjenester som barnehager, skoler, og sykehus offentlig finansiert med små eller ingen egenandeler.

- **Yter når vi kan, mottar når vi trenger**

Behovet for tjenester varierer med alderen. Det samme gjør evnen til å betale skatt.

Innbyggerne i en moderne velferdsstat som Norge veksler dermed mellom å være forsørgere og forsørgede gjennom livets ulike faser.

Netto overføringer fordelt etter alder per person, dvs offentlige tjenester og overføringer minus innbetalte skatter. Regnet i 1 000 kroner

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2012

VISSTE DU AT...?

- **Pensjon betales med arbeid**

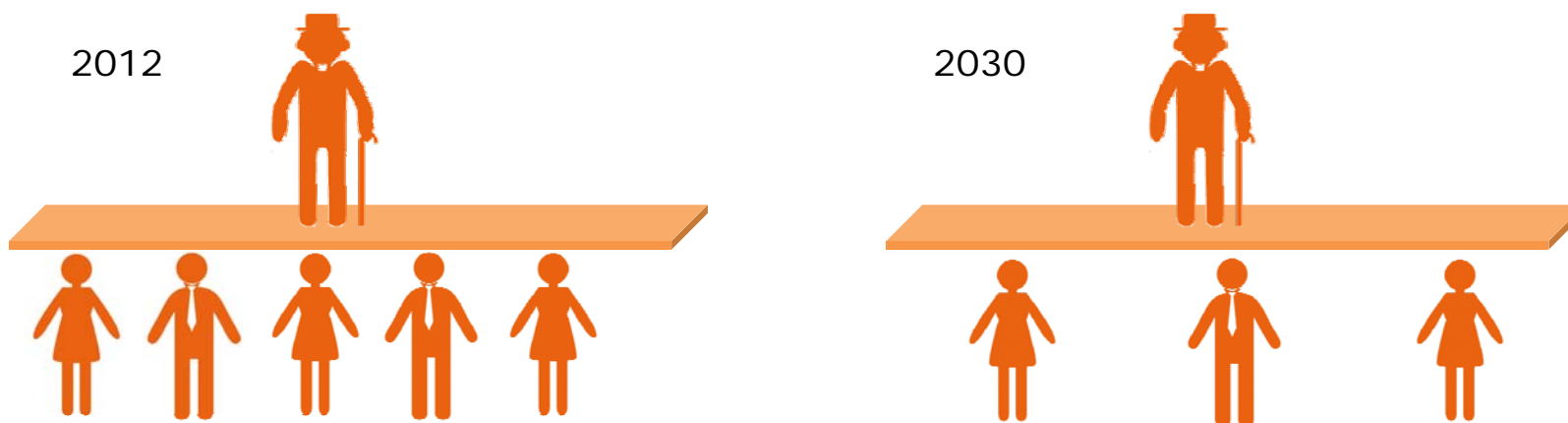
Utgiftene til alderspensjon fra folketrygden finansieres løpende over statsbudsjettet.

Befolkningens alderssammensetning og yrkesdeltagelse betyr derfor mye for utgiftene på statsbudsjettet.

- **Færre til å bære børen**

Framover vil andelen eldre i befolkningen øke betydelig, først og fremst fordi levealderen øker.

Antall personer som er 67 år eller eldre forventes utgjør nå drøyt 20 prosent av antall personer i yrkesaktiv alder (20-66 år). Denne andelen ventes å øke til nesten 30 prosent i 2030.

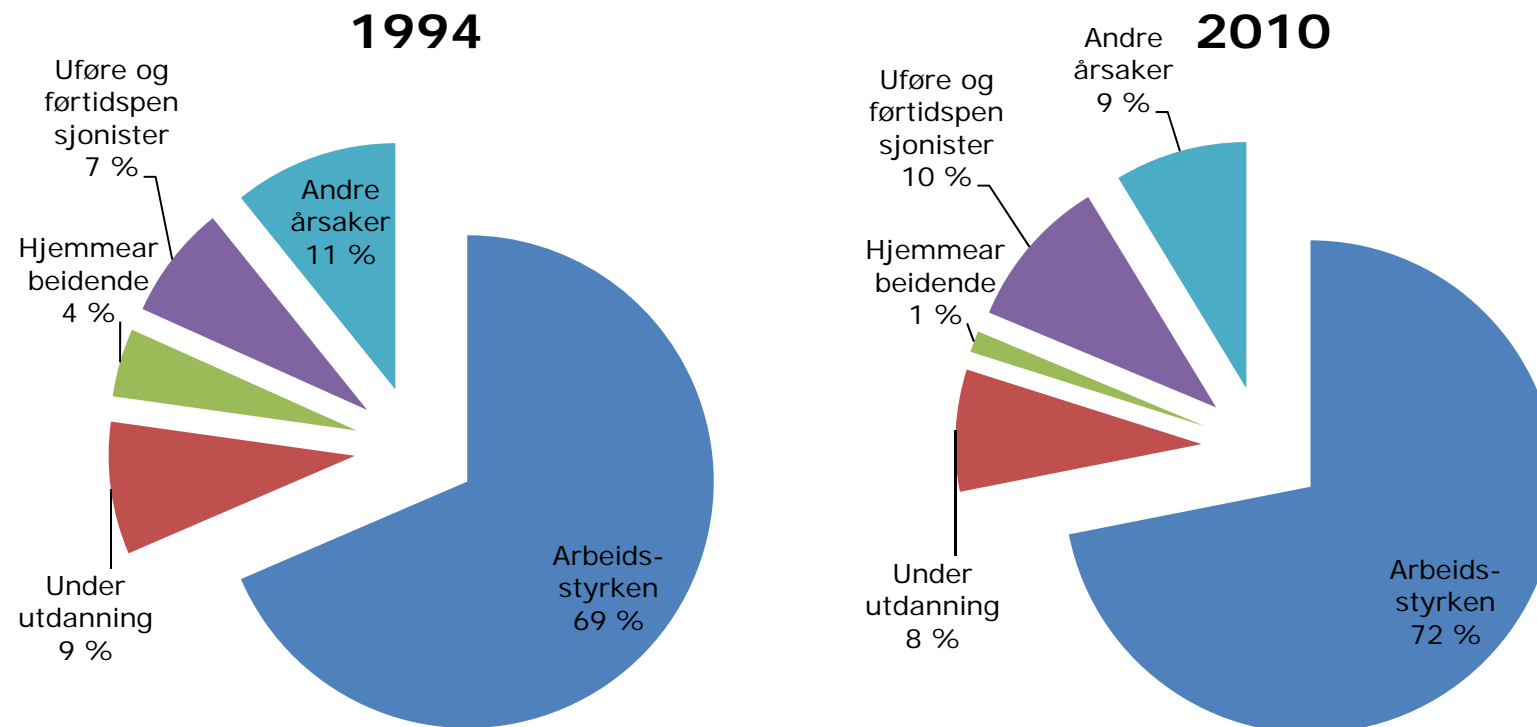
VISSTE DU AT...?

Utgiftene til alderspensjon tar mer av verdiskapingen

- Pensjonsutgiftene måles ofte i forhold til verdien av de varer og tjenester som produseres i økonomien (målt ved bruttonasjonalproduktet - BNP). Beregninger viser at alderspensjonsutgiftene som andel av BNP vil øke framover.
- Målt som andel av BNP for Fastlands-Norge (dvs. utenom bl.a. petroleumssektoren), har utgiftene til alderspensjon økt fra 6 prosent i 1994 til 7 prosent nå. I 2030 ventes alderspensjonsutgiftene å komme opp i 10 prosent av fastlands-BNP.

VISSTE DU AT...

Flere er i jobb, men flere er også uføre enn for seksten år siden...

... og utgiftene til sykepengen stiger:

Folketrygdens utbetalinger til sykepenge utgjorde 2,7 prosent av samlede utgifter i statsbudsjettet i 1994, men er anslått til 3,7 prosent av utgiftene i 2012.

VISSTE DU AT...

- **Norske fødselstall er høye i europeisk sammenheng**

Kvinner i Norge får i gjennomsnitt 1,9 barn. For å opprettholde befolkningstallet, uten innvandring, må hver kvinne i gjennomsnitt få 2,1 barn.

Gjennomsnittet for OECD-landene er 1,7 barn per kvinne. Gjennomsnittet trekkes opp blant annet av USA, med 2,1 barn. I mange europeiske land, bl.a. Italia, Tyskland og Spania, får hver kvinne i gjennomsnitt 1,5 barn eller mindre.

NORGE I DAG - OPPGAVER

- 1. Hva opplever dere er styrkene ved velferdsstaten Norge i dag? Hva mener dere er bakgrunnen/ de viktigste årsakene til dette?*
- 2. Hva mener dere ikke fungerer godt nok i dag? Hva kan være annerledes eller bedre? Hvorfor er dette viktig for dere?*

NORGE I FREMTIDEN - OPPGAVER

1. *Hva slags samfunn ønsker dere å leve, bo og jobbe i? Hva kjennetegner et slikt samfunn?*

- *Hvordan ser dette samfunnet ut, sett i sammenheng med de tema dere diskuterte i forrige runde?*

Noen stikkord kan være: kjennetegn på en god velferdsstat, hvordan finansieres velferdsstaten

2. *Hva er forskjellene på det samfunn dere drømmer om og det samfunn dere opplever Norge å være i dag? Hva skal til for å utvikle Norge i den retning dere drømmer om?*